

Hilding Jönnes

från Leksand till Torshälla

Dan Andersson som betytt mycket för Hilding Jönnes skrev:
Det är något bortom bergen...

I naturen, bland växter och fåglar med sitt skissblock i handen, var den plats Hilding Jönnes helst vistades. På baksidan av hans teckningar står små kommentarer som -Julafton 1972, -En blåsig dag i mars, -Våren kom pingstdagen -89 o.s.v. Naturen var hans stora rum. Allt var gratis - bara att ta för sig.

*En dokumentation om Hilding Jönnes och arvet
till Torshälla konstförenings medlemmat.*

Bakgrunden till varför tavlorna finns i Torshälla

I maj månad 1997 besökte Hilding Jönnes Torshälla, där hans mor var född, Hilding visste då att han drabbats av en svår sjukdom. Det hade kommit som en chock, eftersom han aldrig varit sjuk.

Han hade vandrat omkring och njutit av idyllen Torshälla och naturligtvis tänkt på sin mor Sigrid Kristina Broman. Eftersom Hildings stora intresse hela livet varit att teckna och måla föddes nu tankar på vad han ville göra med sina, som jag förstår käraste ägodelar, tavlorna. -Finns här en konstförening? Vem är ordförande?

Precis för ett år sedan tog han kontakt med mig och ville att jag skulle komma till Leksand och bese hans tavlor. Han ville nämligen skänka dem till Torshälla konstförening med förbehållet att de inte fick säljas.

Ställde då frågan: Vem är du? Varför skänker du inte konsten till Leksand? Svaret blev att han inte var någon Peter Dahl, men att han tecknat och målat under hela sitt liv. Han räknade upp utställningar, där han deltagit, både jurybedömda men också andra. Efter Torshällabesöket hade han bestämt, att det var hos oss, han gärna ville få sina tavlor bevarade, om vi ville ta emot dem. Han hade dessutom tänkt ge oss en summa pengar för att kunna ta vara på dem.

Många tankar passerade revy: Skojar han med mig? Hur ser tavlorna ut? Törs jag åka dit? Kommer jag att få säga: Nej tack? Bad då att få återkomma när jag rådgjort med min styrelse. Eftersom Hilding Jönnes skulle bekosta resan, tyckte styrelsen, att jag skulle be min man Pelle följa med. Det hela var ju spännande.

Meddelade då att styrelsen varit positiv, vilket gjorde Hilding oerhört glad och vi var genast välkomna. Bad då att få återkomma lite senare. Vi bestämde dock några dagar därefter, att vi skulle kunna besöka honom den 31 oktober -97. Han var då så svag och orkeslös och som han uttryckte det: - Det är med stor sorg, jag orkar...

-Vi glömmet tavlorna nu, du måste lova mig att genast ringa på hjälp, sen får du höra av dig, när du får krafterna tillbaka, och om du fortfarande vill, att vi ska komma.

Det var min sista kontakt med Hilding Jönnes. Den 9 november 1997 avled han på Leksands lasarett. Fick besked om detta dagen efter, då man funnit en lapp i hans plånbok med mitt namn och telefonnummer. Styrelsen och jag kunde nu lämna detta. Efter ytterligare en vecka fick jag veta att Hilding Jönnes den 6 november -97 kallat på en advokat och skrivit ett testamente där han skänkte sina tavlor till Torshälla konstförening, men där står också c/o Inga Trosell, Torshälla konstförening blir universella testamentstagare.

Det senare har inneburit ett års arbete, då vi som universella arvingar varit ansvariga för alla utgifter, att få hus och inventarier sålda, så att legat till släktingar och Leksands fågelklubb kunnat utbetalas och att vår förening till slut skulle få resterande bankmedel och aktier.

Vi känner nu stor glädje att vi idag, genom styrelsens beslut, kan hedra Hilding Jönnes genom att visa hans tavlor på denna minnesutställning. Här kan våra medlemmar och andra intresserade, genom att läsa om honom och se hans tavlor, göra sig en egen bild av vem vi tror Hilding Jönnes var.

Hilding Ragnar Jönnes

Föddes i Guldsmedshyttan den 19 april 1926. Han var utbildad typograf och hade sitt arbete i Stockholm. Efter moderns död 1984 flyttade han till fadern, som då var 82 år. Hilding var ogift.

Hans mor var Sigrid Kristina (Stina) Broman född 9 november 1903 i Torshälla landsförsamling (numera Hällby). Hon var dotter till Lars Peter Broman och hans änka Emma Josefina Norstedt. Stina fick aldrig träffa sin far. Stina gifte sig med Walfrid Jönnes, och de byggde sig en villa i Leksand, där Hilding fortfarande bodde vid sin död.

Fadern var målarmästare men även utbildad i dekorationsmålning. Han sysslade med konstnärlig verksamhet och var medlem i föreningen Färgklicker, som var aktiv och hade många utställningar. Efter faderns död ordnade Hilding en utställning i Leksand med Walfrids tavlor.

I min kontakt med några Leksandsbor berättas att mor Stina var glad och ordentlig. Fadern var mycket rolig, utåtriktad och duktig att spela dragspel, som även Hilding gjorde. Men varken far eller son ville så gärna avyttra sina tavlor fast många frågat.

Hilding Jönnes måleri

Under sin tid i Stockholm som typograf deltog Hilding Jönnes i Grafiska fackföreningens årliga vårutställningar. Åren 1983,1984 hade Jönnes fått med tre konstverk, där även böcker räknades som konst. Utställningarna hölls då i Strindbergssalen. 1983 var året då boken firade sitt 500-års jubileum. I brev och annat materiel har framkommit att Hilding Jönnes där varit mycket aktiv. Vidare framgår att Jönnes haft mycket kontakt med Konstnärshusets grafikgalleri. Om det är på grund av yrket, eller att han själv ställt ut där, kan jag ej bekräfta.

Under sina Stockholmsår ägnade sig Jönnes åt teckningskroki och konststudier av olika slag. I brev, från konstnären Olle Bauman Värmdö, framgår att Bauman varit Jönnes lärare. Bauman själv hade studerat för Evert Lundqvist och Lennart Rodhe. Olle Bauman drev vid sidan av sitt måleri en rätt omfattande lärarverksamhet. Hilding Jönnes skriver särskilt om "Experiment i .. konstundervisning" där Peter Dahl och Bauman tydligen hjälptes åt.

På länsutställningar 1953 och 1954 var Jönnes representerad på Gävle museum. Vid vardera tillfället med 3 akvareller som såldes. I tidningsrecension läser jag: "Akvarellerna är väl värda att studera."

Jönnes har också tillhört Dalarnas konstförening. Där deltog han i föreningens höstutställningar åren -59 till-62. Vid sin återkomst till Dalarna framkommer i brev och almanacksanteckningar, att han deltagit i föreningens konstresor och föreläsningar.

1976 fanns Jönnes med på Sörmlandsalongen i Nyköping. Han var då bosatt i Huddinge. I utställningskatalogen finner jag namn som Georg Källkvist, Kåge Liefwendal, Palle Jensen, Marianne Ebeling, Birgitta Hagnell Linden, Barbro och Hans Lind, Cristina och Stellan Wiberg. Alla utställares tavlor var till salu, men efter Hilding Jönnes stod privat.

Året 1986 var Jönnes med på Liljevalchs vårutställning. En av de tavlor som fanns med skänkte han till sin faster Johanna Hasselkrantz. Hon dog tre dagar efter Hildings frånfälle och var tydligen den släkting Hilding emellanåt haft kontakt med.

I Hofors, Gästrikland fanns föreningen Hofors konstintresse. Där hade Hilding Jönnes ställt ut ett flertal gånger. I en av tidningsrecensionerna står: "Det är inte något förlegat måleri som visas.

Av de 17 utställarna skall framför allt Hilding Jönnes nämnas. Han har i år en stor kollektion där i synnerhet akvarellerna visar att han väl behärskar denna konstart. Färgintensitet ernås med ett fåtal färger. De är väl värda ett närmare studium." (Tyvärr saknas årtal i urklippet).

Föreningen bildades redan under kriget, och på den tiden var konstutställningar i Hofors sällsynta. Föreningens visningar väckte stort intresse. Arbetet i föreningen hade drag av hembygdsromantik. Man avbildade vad man hade i sin omgivning - idylliska landskap, gamla byggnader, verket - den dominerande arbetsplatsen, och de som strävade där. Man visste vad man hade, men inte hur länge. Därför helt naturligt att Hilding Jönnes blev inbjuden till föreningens stora jubileumsutställning 1991. Han deltog då med två tavlor "Skogstjärn" och "Trädstam". Intresset för utställningen hade rönt stort intresse. Tror att detta var den sista utställningen som Jönnes deltog i.

Hilding Jönnes var under hela sitt liv intresserad av att lära sig mer om målandets svåra konst. Vidare finner jag otaliga bevis på att han besökt utställningar av skilda slag under årens lopp.

Det fanns lådvis med urklipp från olika kulturevenemang, musik och naturreportage - framför allt om fågellivet - men också poesi där Dan Andersson haft en framträdande roll.

Det har för mig varit en omöjlighet att läsa alla dessa urklipp. Har koncentrerat mig till konsten och efter bästa förmåga försökt få fram en bild av människan Hilding Jönnes, som för slakten tydligen varit mycket anonym!

Hilding Jönnes ligger nu begravd på Leksands kyrkogård, som jag besökte den 23 september 1998 med en blomsterhälsning från Torshälla konstförening. Lämnade kyrkogården med tanken: Hilding Jönnes blev det som du tänkt? Kunde du, som du sagt till din advokat, lita på mig?

Torshälla i oktober 1998
Inga Trosell

